

SAFARI

www.ekoturism.org

EKOTURISMFÖRENINGENS MEDLEMSTIDNING nr 3 2006

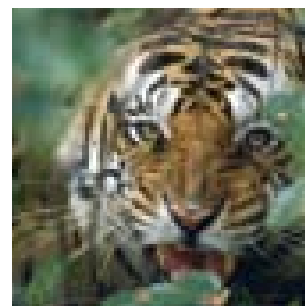
YRKE: **TIGERSPÅRARE** SID 6

Möten med mening SID 10

Vargvandring vid fullmåne SID 9

STORA TURISMPRISET
20
06
STORA TURISMPRISET

VARGAR OCH TIGRAR – ny ekonomi med klös!

Skillnaden mellan Indiens ångande djungler och Mellansveriges djupa barrskogar är stora, men det finns likheter. En är att de stora rovdjurens närvaro är ifrågasatt, och att både tiger och varg tjuvjagas.

Medan tigern allvarligt hotas av en lukrativ marknad för traditionell asiatisk naturmedicin, har vargen hamnat på kollisionskurs med en del av de svenska älgjägarna. I Indien är en död tiger mer värd nedmalen som potensgivande pulver än livslevande bland djungelns täta snår. Bland många svenskar symboliserar vargen mest problem som färre skjutna älgar, rivna får och ett antal dödade jakthundar. De nyligen genomförda folkomröstningarna i några Dalakommuner pekar också på att varghatet har fått fäste i allt fler stugor.

Att värna om de stora rovdjuret är ett långsiktigt arbete, som måste byggas på många goda argument. Varken i Sverige eller i Indien finns det några enkla lösningar. Principer

om alla arters rätt att leva och biologisk mångfald är tunga argument, men övertygar inte alla med rovdjur runt husknuten.

Även om en växande ekoturism inte ensam kan frälsa världen, så kan den vara med och bidra till att vargen inte tjuvjagas bort från våra skogar.

När intäkterna från några tusen möjliga internationella vargturister sipprar ner i mångas fickor, skapas samtidigt förutsättningar för ett mer konstruktivt och civiliserat samtal.

Ju mer pengar och desto fler lokala fickor desto bättre.

För om varghatarens svåger säljer mat och rum till utländska gäster får frågan om gråbens vara eller icke vara fler nyanser.

Mer ekoturism borde därför vara en dynamisk pusselbit i en nationell rovdjursstrategi.

Nyckeln ligger i att utveckla, utöka och marknadsföra en kommersiell verksamhet där även vargmotståndarna bjuds in att delta.

Logi kan ordnas i anslutning till fåbodrar, en jägare kan komplettera guidningen med en jakthistoria eller två, kött och mjölkprodukter kan köpas in från traktens fårägare och så vidare.

Här borde naturskyddande myndigheter och organisationer ta ett större och mer aktivt ansvar. Svensk rovdjursturism begränsas onödigt mycket av krångliga lagar, alltför nitiska tjänstemän, ett hästskt debattklimat, visionslösa turismorganisationer och blåögda naturvänner som av princip skyr varje kommersiellt alternativ.

I sommar har ekoturismarrangören Skogens Konung visat att vargen kan nyttjas kommersiellt.

Förhoppningsvis är det bara en god början, på samma vis som mer och bättre ekoturism kan bidra till att Indiens tigrar räddas.

Per Jiborn

Redaktion

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Kicki Lind

MEDARBETARE I DETTA NUMMER:

Kenneth Bengtsson, Lotta Borgiel, Ole Bernt Frøshaug, Per Jiborn, Kicki Lind, Roine Magnusson, Tua Ranninen, Annelie Utter

OMSLAGSFOTO: Bengalisk tiger, Indien.

Foto: Annelie Utter

TRYCK:

Certus tryckeri, Hisings backa.

Medlemsskap & Information

För medlemsskap och information om Ekoturismföreningen kontakta vårt kansli:

Svenska Ekoturismföreningen
Box 87, 830 05 Järpen

TEL: 0647-66 00 25

FAX: 0647-100 12

E-POST: info@ekoturism.org

HEMSIDA: www.ekoturism.org
www.naturensbasta.se

PG: 81 39 93-3, **BG:** 5034-5289

Ekoturismföreningen är öppen för alla!

Både privatpersoner och företag är självklara medlemmar i Ekoturismföreningen.

Som medlem i Svenska Ekoturismföreningen får du:

- Fyra nummer per år av SAFARI med färsk information om vad som händer inom svensk och internationell ekoturism.
- En plats i det mest dynamiska nätverket som finns för svensk natur- och kulturturism.
- Föreningens nyhetsmejl flera gånger per år.
- Exklusiv vägledning kring kvalitetsmärkingen Naturens Bästa.
- Rabatt på utbildningar och sparar flera tusenlappar om du vill kvala in till Naturens Bästa.
- Inbjudningar till kurser, konferenser, seminarier och andra aktiviteter.
- Synas på föreningens webbplats med en länk till ditt företags eller organisations hemsida.

Läs mer om Ekoturismföreningen:
www.ekoturism.org

Vill du berätta något för Ekoturismföreningens medlemmar? Kontakta redaktionen på nanoq.kicki@swipnet.se eller ring Kicki Lind 0708-27 85 43.

SAMARBETE för ökad naturturism i Sverige

Nu är det klart! Ekoturismföreningen och Sveaskog inleder ett långsiktigt samarbete kring naturturismens utveckling. Att stimulera fram fler och skickligare svenska naturföretagare, gemensamma marknadsföringsåtgärder och information för att lyfta fram naturturismen utvecklingspotential i samhällsdebatten är några frågor som ingår i avtalet. Sveaskog finansierar de gemensamma satsningarna med sammanlagt 4,5 miljoner kronor under tre år.

Tack vare Naturens Bästa finns idag en unik kompetens inom Svenska Ekoturismföreningen. Avtalet gör det möjligt för oss att sprida den kunskapen till fler svenska naturturismarrangörer, med fokus på våra

medlemmar. Kortare informationskurser, temakurser, riktad företagsrådgivning och internetbaserade utbildningsmoduler kommer att erbjudas alla intresserade naturturismföretagare. I samarbetet vill parterna engagera de professorer i turism som Sveaskog finansierar vid ETOUR i Östersund och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Umeå.

Sveaskog är en av Europas största skogsägare med visionen att vara främst på att utveckla skogens alla värden. Sveaskog upplåter mark och vatten till entreprenörer som sysslar med naturturism, och ser samarbetet som ett led i att utveckla naturturismen på bolagets marker. För Ekoturismföreningen är samarbetet med Sveaskog ett utmärkt redskap för att sprida värdefulla erfarenheter vidare till hela naturturismbranschen.

En annan hörnsten för naturturis-

mens utveckling är att öka intresset för naturturism och skapa medvetenhet för branschens frågor hos gemene man och i den offentliga debatten. Tillsammans med Sveaskog sätter vi nu ekoturism på den politiska dagordningen. Exempel på ämnen som bör lyftas fram är arbetstillfällen i glesbygd, starkare naturskydd, naturupplevelser för funktionshindrade och nya svenskar samt att komma till rätta med onödig byråkrati och administrativt krångel som hämmar branschens utveckling.

Vidare kommer vi tillsammans med Sveaskog att göra gemensamma marknadsföringsinsatser, bland annat via internet. Punktinsatser kring publika evenemang som Årets Vildmarkskock och prisutmärkelser som Årets Ekoturismarrangör ingår också i avtalet.

ANNORLUNDA entreprenörsutbildning

Sinnesupplevelser, galna idéer och måltidsminnen är nyckelbegrepp i en ettårig KY-utbildning (kvalificerad yrkesutbildning) i entreprenörskap i ekoturism som Hällefors kommun och Grythyttan planerar med hjälp av Ekoturismföreningen.

– Utbildningen syftar till att ge deltagarna mod och kraft att starta egna naturturismföretag, berättar Tomas Carlsson som är en av initiativtagarna till utbildningen.

– Vi kommer att fokusera på gott värdskap, marknadsföring, guidekunskaper, ekonomi och inte minst hur man jobbar med galna idéer.

Måltiden är också en viktig del i utbildningen.

Målet är att utbildningen ska starta hösten 2007. Tanken är att en tredjedel av tiden ska ägnas åt praktik på naturturismföretag.

Tomas Carlsson är projektledare för Upplevelsemötesplats Hällefors som har funnits i fyra år. Den är en av åtta nationella upplevelsemötesplatser i Sverige som ska stärka och utveckla näringslivet inom upplevelsesektorn genom att fler och nya produkter skapas.

Praktikplatser sökes

Arrangörer med Naturens Bästa-märkta arrangemang som tror sig kunna erbjuda praktikplats framöver är välkomna att höra av sig till Tomas Carlsson redan nu!

E-post: tomas.carlsson@hellefors.se

Foto: Kenneth Bengtsson

Konsten att laga vild mat, skåda fågel, flugfiska och paddla kajak hörde till det som visades upp för återförsäljare och media från hela Europa.

Stort intresse för Naturens Bästa-dag

Reseagenter, återförsäljare av friluftsutrustning och media från flera länder i Europa strålade samman på Naturens Bästa företagens egen dag på Utö i Stockholms skärgård i mitten av september.

Foto: Kenneth Bengtsson

Dagen avslutade ett fyradagarsprogram som anordnats av Outdoor Academy of Sweden. Utländska intressenter var inbjudna för att lära sig vad som finns att göra i svensk natur och hur man använder nordiska friluft produkter.

Två kocklag från Saga Adventures

och Sikfors Herrgård bjöd på vild mat och flera Naturens Bästa-företag visade smakprov på aktiviteter. Naturguiden, som till vintern satsar på långfärdsskridskoturer på plogade banor och med guide på sjöar i Östergötland, hade ett konstgjort isflak med sig och demonstrerade

hur man kan ta sig upp på ett isflak med hjälp av isdubbar.

– Vi riktar oss främst till holländare och fick många bra kontakter, berättar Lena Carlsson på Naturguiden. Svensk natur är väldigt intressant för återförsäljare i Europa och deras kunder.

Årets Vildmarkskock på Måltidsgalan 2007

Nästa års vildmarkskock-tävling går av stapeln i oktober 2007, i samband med Måltidsgalan i Grythyttan. Måltidsgalan är ett evenemang som samlar hela måltids-Sverige och som ska öka Sveriges attraktionsvärde som måltidsland. Läs mer om Måltidsgalan på www.maltidsgalan.se

Anmäl ditt intresse för Årets Vildmarkskock 2007 redan nu!

Kontakta Uta Riedel på Sikfors Herrgård, e-post: sikfors@hellefors.se

Martin Axelhed från Fjällräven diplomerar Christer Rosén från Säfsen Resort.

Naturens Bästa allt starkare

Sedan tidigare har Naturens Bästa samlat en stor del av Sveriges främsta små och medelstora arrangörer. Med diplomeringen av Säfsen Resort AB tar en av naturturismbranschens största aktörer steget in i märkningen.

I mitten av september kvalitetsmärktes tio naturresor från fem nya arrangörer med Naturens Bästa. Därmed breddas märkningens utbud till bortåt 300 olika naturresor från närmare 75 godkända arrangörer.

– Vi ser Naturens Bästa som en naturlig följd av flera års aktivt kvalitetsarbete, naturskydd och intensivt miljöarbete, säger Christer Rosén som är verkställande direktör på Säfsen Resort AB.

– Inom en femårsperiod kommer Naturens Bästa dessutom att vara en av de parametrar som påverkar valet av konferensdestination, det är jag övertygad om.

För mötesindustrin i dag är en kvalitetssymbol som Naturens Bästa

inte avgörande för valet av mötesdestination, menar han. Fortfarande har lokalisering, varumärke och hårdvara som möteslokalernas utformning och vilka aktiviteter som erbjuds större betydelse. Men, påpekar Christer, de flesta som reser har olika roller: privatperson ena dagen och affärsresenär nästa.

– När tillvaron rusar och du är uppkopplad och online i stort sett hela tiden blir det viktigt att emellanåt ingå i ett sammanhang som står för motsatsen.

– Naturens Bästa är en kvalitetsymbol som i anslutning till våra märkta vandrings- och familjehelger kommunicerar lokal prägel, gott värdskap, miljöengagemang och

omtanke om traktens natur och kultur, säger han. Kvalitet i värdskap kombinerat med lokal prägel och miljöengagemang kommer att bli betydelsefulla parametrar i valet av mötesplats för såväl affärsmötet som för mötet med kompisar och familj.

Dessa är de fem diplomerade arrangörerna:

- Säfsen Resort AB (Dalarna)
- 30 000 öar (Stockholm)
- Ösjö Western & Islandshästar (Jämtland)
- Annagårdens Islandshästar (Jämtland)
- Husky Holiday (Jämtland)

YRKE: TIGERSP

Utan några naturliga fiender har tigern i alla tider varit djungelns okrönte kung. För hundra år sedan fanns det över 100 000 tigrar i världen, idag finns uppskattningsvis omkring 5 000 vilda tigrar kvar. Situationen för den bengaliska tigern är katastrofal. Kan ekoturism rädda den?

Text: Kicki Lind Foto: Annelie Utter

– **Det är varningsropen** mellan de andra djuren som avslöjar att tigern är i närheten, berättar Rajat Pal Singh, tigerspårare och naturguide i Kanha nationalpark i centrala Indien.

Den 2000 kvadratkilometer stora parken hyser världens största vilda tigerpopulation på cirka 100 djur. Det var här som Kipling hämtade inspiration till Djungelboken.

Rajat är som en levande uppslagsbok om djungelns värld. Med inlevelse berättar han om sitt arbete som naturguide, om fåglarna, om leoparderna och om antiloperna som också finns i parken. När han ska försöka förmedla något om hur det känns att se tiger, nära, börjar han omedvetet att viska.

– Tigrar rör sig gärna på mjuka marker och tassavtrycken efter 200 kg tiger syns ofta tydligt. Eftersom tigern inte har några fiender har den inget att vara rädd för. Det gör den lätt att få syn på. Den rör sig värdigt, som en kung, den skrider fram i djungeln. Det är otroligt mäktigt.

Tjuvjakt

Kanha nationalpark är ett av de bästa ställena i världen att se tiger. Blott 1800 besökare kommer hit varje år, de flesta är indier. På senare år har antalet tigrar minskat drastiskt och det finns idag fler bengaliska tigrar i fångenskap i USA än i vilt tillstånd i Indien. Orsaken är tjuvjakt.

Allt från morrhår till ben från tiger används i traditionell orientalisk medicin och med en allt starkare

ÅRARE

Rajat Pal Singh, tigerspårare och naturguide.

Tigrar i världen

Tre av åtta underarter är utrotade. Kvar idag finns sibirisk tiger, sydkinesisk tiger, indokinesisk tiger, sumatratiger och bengalisk tiger. Ingen kan med säkerhet ange siffror, men 2004 fanns det uppskattningsvis 3 000 bengaliska tigrar i Indien. 2005 hade antalet sjunkit till 2 000.

Rädda tigern! www.wwf.se

ekonomi i inte minst Kina ökar efterfrågan ständigt. Dessutom betingar skinn ett högt pris på svarta marknaden. Den som kan skjuta en tiger har försörjningen ordnad för lång tid framöver.

– Turismen är förmodligen det enda som kan rädda tigern, tror Rajat.

Det som turisterna betalar måste fördelas bland dem som bor där det finns tiger, så att de tycker att det är viktigt att tigern får leva.

– Som det är nu, har tigrarna ett mycket större värde döda än levande. Om man kan vända det, och får lokalbefolkningen på sin sida så lär de vara de första som säger till om tjuvjägare rör sig i trakten.

Lokal förankring

Annelie Utter ordnar tigerresor till just Kanha nationalpark, med Rajat som guide. Hon är djupt oroad över utvecklingen och mycket engagerad i att försöka få både sina resenärer och andra att få upp ögonen för hur allvarlig situationen för tigrarna är.

– Att se tiger är väldigt känslomässigt starkt, säger hon. Många gråter. Dessutom berörs man av vetenskapen om att tigrarna håller på att ta slut. Det är otroligt starkt.

Hon drar paralleller till Uganda där bergsgorillorna numera är be-

tydligt mer värda levande än döda. Bara att besöka parken där gorillorna finns kostar 400 USD per person och dag. Då får man tillbringa en timme hos gorillorna.

– Det utfärdas 18 gorillatillstånd per dag, berättar hon. Inte 19 eller 20.

Tassavtrycken efter 200 kg tiger syns ofta tydligt.

Teoretiskt skulle det vara möjligt att bevara tigern på liknande sätt, men än så länge kostar inträdet till Kanha nationalpark nästan ingenting.

I Kanha anlitar Annelie en lodge där 16 av 20 anställda kommer från trakten.

– Jag tror på ekoturism, säger hon. Jag försöker prata med folk i nationalparker, uppmanar dem att göra tigerskådningen mer exklusiv.

Det gäller att tänka business. Och se till att pengarna stannar lokalt.

Att uppmana till att ta betalt kan vara känsligt – inte minst ur resenärens perspektiv.

Rajat håller med.

– Även om det är känsligt så måste ju det främsta syftet med att bevara tigern vara att den ska fortsätta få finnas.

Platser kvar på Tigersafari med Naturresor Annelie Utter 23 januari – 8 februari 2007. Läs mer på www.naturresor.com

NATURENS BÄSTA GÖR SKILLNAD

Bättre företagande med Naturens Bästa

Bland Sumatras orangutanger föddes idén. I en kö på turistbyrån i Västerås växte affärsplanen fram. När den alldeles färska hemsidan ledde till bokningar från Ryssland och Österrike, investerades hela kapitalet i ett stormkök, en sovsäck och en inhyrd minibuss. På några år har Skogens Konung gått från ingenting till en full-fjädrad naturturismarrangör. Till den framgången har Naturens Bästa bidragit, menar Marcus Jonson.

Text: Per Jiborn

Historien om Marcus Jonson och hans framgångsrika företag Skogens Konung börjar i Sydostasiens regnskogar. Om några hundra orangutanger på Sumatra är basen för hundratals guideföretag, borde väl Sveriges hundratusen älgar kunna ge liv åt en och annan älgsafariarrangör, tänkte Marcus. När han sedan var tillbaka i Sverige och fick höra att stadens turistbyrå hänvisade älgintresserade tyskar till Skansen, beslutade han att sjösätta sina planer.

Med en enkel, men välgjord, webbsida fick han genast napp och hösten 2002 gav han sig ut i Västmanlands skogar med sina första internationella gäster.

– När jag startade hade jag nästan ingenting. Jag visste inte mycket om älgar, hade knappt någon utrustning och ingen professionell erfarenhet av turism. Däremot hade jag en tydlig affärsidé, en vilja att lära mig mer och en hel del ambitioner, berättar Marcus Jonson.

En tid efter de första gästernas besök fick Marcus Jonson höra talas om Naturens Bästa och beställde hem märkningens kriteriedokument.

– Dokumentet är ju i princip en handbok för varje naturturismföretagare. Varje vinter går jag tillbaka till kriterierna och stämmer av hur jag kan utveckla och förbättra mitt företagande, förklarar Marcus Jonson och fortsätter:

– När systemets kvalitetsgranskare kom på besök, fick jag dessutom värdefulla synpunkter som ytterligare förbättrade mina arrangemang.

– Att bli godkänd inom Naturens Bästa gör också att man får ögonen på sig, vilket i sin tur leder till att man skärper sitt företagande. Jag tycker det är kul att vi sticker ut, och det gör att man har en positiv press på sig att leva upp till märkningens krav.

Ett och halvt år efter att Marcus Jonson fick motta Naturens Bästas diplom summerar han sina erfarenheter på följande vis:

– Märkningen har gett mig en hel

del uppmärksamhet i massmedia på lokal, regional och nationell nivå. Många bokar föreläsningar med mig, och en liten men växande skara gäster hittar fram till mig via Naturens Bästa.

– Bäst är att vara en del i en större helhet, att få möjlighet att träffa andra arrangörer och kunna utbyta erfarenheter, säger Marcus Jonson.

Marcus Jonson om Naturens Bästa:

- Kraven har verkligen inspirerat och utvecklat mitt företagande.

- Jag är nu del i ett värdefullt nätverk. I vinter far jag hälsar på Matti på Jokkmokksguiderna.

- Naturens Bästas resesajt gav mig en modell för hur jag ska presentera mina arrangemang.

- Än så länge har märkningen inte lett till så många bokningar, men jag är övertygad om att det blir fler och fler för varje år.

- Sammantaget är Naturens Bästa en av mina mest prisvärda investeringar.

YLANDE VARGAR lockar turister till skogs

Foto: Skogens Konung

Han ville mest stämna av intresset, men det visade sig snart att många ville boka Vargvandring vid fullmåne och antalet avgångar tredubblades. Som bonus skrev Aftonbladet och lokalpressen flera helsidor samtidigt som regionalradion gjorde ett timplågt inslag om det nya arrangemanget.

Skogens Konung säljer inte bara uppskattade älgsafaris, utan visar att vargvandringar i fullmånens sken också lockar välbetalande gäster till Bergslagens skogar.

För ett tag sedan etablerade sig en vargfamilj i närheten av Skinnskatteberg. På byn skojade man med Marcus Jonson om vad han nu skulle göra när hans älgar blev uppätta.

– Det började som ett test med grundligt förarbete och två provavgångar, men intresset för vargen var mycket större, berättar Marcus.

Tvådagarsarrangemanget Vargvandring vid fullmåne bygger på en guidad skogsvandring och ett besök hos vargforskarna på Grimsö viltforskningsstation, vilket kompletteras med vildmarksmiddag, logi i kolarkoja, bastubad och frukost. Som alltid när det gäller Skogens Konung handlar det om ett välpaketat arrangemang med en säljande och beskrivande text på hemsidan. Inte heller skäms man för prislappen på 1 795 kronor, vilken kommunicerar upplevelsekaraktär och gedigen vargkompetens. En faktaruta summerar arrangemanget och leder vidare till en tydlig bokningsfunktion. Sammantaget ett skolexempel som många naturturismarrangörer bör titta närmare på och låta sig stimuleras av.

– Jag marknadsför vargen lite mer varsamt än mina traditionella

älgsafaris, men har än så länge i stort sett bara fått positiva reaktioner från folk här omkring, förklarar Marcus och fortsätter:

– Vi arbetar medvetet med inköp och lokala underleverantörer på olika vis, och sommarens publicitet kring vargvandringarna har skapat

mer positiv energi runt Kolarbyn och bygden.

– Samarbetet med Grimsö forskningsstation har också varit till ömsesidig nytta. Särskilt uppskattar vargforskarna att arrangemanget ger dem en bra informationskanal ut till mina gäster.

Text: Per Jiborn

VARGVANDRING VID FULLMÅNE TILL SPECIALPRIS

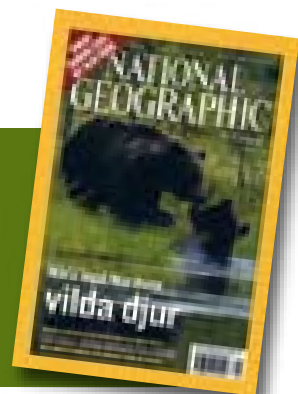
I maj och juni 2007 har du som medlem i Ekoturismföreningen 20 % rabatt på Skogens Konungs Vargvandring vid fullmåne. Exakta datum är ännu inte fastställda.

Ange Safari-erbjudande vid bokning.

Läs mer på www.skogenskonung.se

Nordens vilda djur i National Geographic

I septembernumret av den svenska upplagan av National Geographic finns ett 18 sidor långt fotoreportage om rovdjursturism i Norden. Magnus Elander står för både text och bilder. Bland andra intervjuas Staffan Widstrand från Svenska Ekoturismföreningen, och Naturens Bästa omnämns som ett slags Michelinguide för safarideltagare. De flesta bilderna är tagna i Finland, men ger en tydlig fingervisning om en slumrande svensk tillgång för framtida ekoturism.

Möten med mening

Resor för kvinnor som är nyfikna på hur kvinnor lever i andra delar av världen. Det är Gränslösa Resors affärsidé. Kvinnoresor helt enkelt. Men är det så enkelt?

Lotta Borgiel visar bilder från Sverige i Tibet.

Män träffar man alltid, kvinnor får man däremot ofta söka upp aktivt. Denna insikt som grundar sig på tjugo års resande runt om i världen, var fröet som växte till Gränslösa Resor.

– Att möta människor är ju en av de bästa upplevelserna med att resa, säger Lotta Borgiel som driver Gränslösa Resor.

– Ändå lämnar de flesta arrangerer mötet åt slumpen. Nationalparker och byggnader planeras in i resplanen, men inga möten.

För att möta kvinnor underlättar det i många kulturer att man är kvinna. I många länder släpps

inte främmande män in i hemmen eller på kvinnornas domäner. Lotta drömde om att öppna dörrarna som så ofta är stängda, och efter 15 år i resebranschen förverkligade hon sin idé: ett eget företag med resor för kvinnor.

– Våra färdledare är kvinnor som står med fötterna i flera kulturer, berättar Lotta. Det gör att de har förståelse för både oss och de vi besöker, varför vi gör som vi gör och frågar det vi frågar.

Ömsesidighet

De gränslösa resorna går bland annat till S:t Petersburg, Guatemala,

Indien.

Foto: Tua Ranninen

Foto: Ole Bernt Frøshaug

Kenya.

”Ett möte bygger ju på ömsesidighet.”

Kenya, Bhutan, Tibet och Indien. Exempelvis är färdledaren i indiska Rajasthan en svenska som sedan flera år lever tillsammans med herdefolken där och talar flytande hindi. Hon blir som en bro in i kulturen.

– Jag tänker mig att vårt besök också kan väcka en del tankar och funderingar i de byar vi besöker, säger Lotta. Att det betyder något att kvinnorna står i fokus på ett sätt som de annars inte så ofta gör. Förhoppningsvis kan det generera något positivt.

Men blir det verkligen några möten med mening?

– Ett möte bygger ju på ömsesidighet, säger Lotta. De vi träffar är väldigt nyfikna. Men det är mycket upp till oss också, om vi bjuder på oss själva, annars händer inget. Vi svenskar är ofta så försiktiga, och så rädda för att göra fel.

I Guatemala bor gruppen hemma hos norska Lisbet som är gift med en indian och driver ett värdshus i en liten by utan sevärdheter.

– Alla i byn hälsar på oss, de vet att vi är Lisbets gäster, berättar Lotta. Vi får lära oss att baka tortillas med Lisbets svägerska och får träffa vännernas barn som gärna kryper upp i famnen på den som de känner förtroende för. Vi hamnar mitt i vardagen, att de flesta inte kan spanska spelar ingen roll. Det

blir mycket gester och många goda skratt.

På resan till S:t Petersburg blir resenärerna hembjudna till olika familjer för att på engelska eller med hjälp av tolk utbyta tankar och idéer. Lotta berättar hur det bjuds på mycket mat och ännu mer sång och överväldigande medmänsklig värme.

– När kvällen börjar sitter vi svenskar och undrar försynt vilket bestick som ska användas till vad. Men sånt är inte viktigt, vi möts av så mycket uppriktig värme och ett stort ”ta för er!” Det går rakt in i hjärtat, ingen vill gå hem.

Nischad och tydlig

Möten går som en röd tråd genom Gränslösa Resors verksamhet. Till kontoret hemma hos familjen i lilla Marsjö utanför Vingåker i Södermanland är det visserligen inte många som hittar, men det är heller inte meningen. Lotta är helt nöjd med att sitta ute på vischan och kunna kommunicera med hela världen. Inför varje resa ordnas en träff med gruppen, och Lotta är också en flitig föredragshållare och ordnar bildvisningar och inspirationskvällar med färdledare och nya och gamla resenärer.

– De som följer med på resorna har ofta rest mycket innan. Har man bara rest i Europa, så har man

Turkiet.

Foto: Lotta Borgiel

kanske inte reflekterat över hur vanligt det är att man inte möter kvinnor, säger Lotta.

Men går det verkligen att vara så nischad?

– Det är just för att vi är så nischade som det fungerar, säger Lotta. Då blir vi tydliga. Kontakterna har jag byggt upp under lång tid. Nu händer det att folk med spännande idéer söker upp mig och undrar om vi kan arrangera något tillsammans.

Text: Kicki Lind

Läs mer om Gränslösa Resor
www.granslosaresor.se

Turism är en framtidensbransch

80 procent av landets kommuner förutspår att turismen får en ökad betydelse för sysselsättningen under kommande år. Det visar en undersökning som Sveriges Kommuner och Landsting genomförde tillsammans med Föreningen Turism i Sverige i början av året.

– **Turistnäringens** möjligheter att skapa nya jobb och tillväxt är beroende av att även kommunen planerar för turism, skriver Ilmar Reepalu, ordförande i Svenska Kommunförbundet i en debattartikel i Helsingborgs Dagblad. Ett väl fungerande samarbete mellan näring och samhälle är ofta nyckeln till framgång för turistsatsningar, skriver han vidare.

Det finns exempel på kommuner som framgångsrikt har satsat på att öka turismen för att på så sätt stoppa en neråtgående trend med utflyttning och arbetslöshet. När Falkenberg kommun lät det lokala näringslivet driva turistorganisationen ökade besöksfrekvensen med 50 procent på sex år. På Gotland har kommunen lagt upp en plan för hur turismen ska kunna överta jordbrukets plats som huvudsaklig inkomstkälla. Sedan planen togs fram har antalet turister på Gotland fördubblats.

Turistsektorn i landet har ökat kraftigt under de senaste tio åren och utvecklingspotentialen är stor. Under 2005 omsatte turismen i Sverige drygt 191 miljarder, enligt Nutek. 24 000 nya heltidsjobb har tillkommit i turistnäringen på tio år, vilket innebär en ökning med 24 procent.

Att samverka kommuner emellan när det gäller turistsatsningar har visat sig lyckat. Det handlar om att inse att man inte konkurrerar om besökarna. Tvärt om, alla kommuner inom ett område gynnas av att människor vill komma just dit. Det har fem kommuner i norra Bohuslän förstått. Strömstad, Munkedal, Sotenäs, Tanum och Lysekil har ingått i en unik gemensam strategi för att öka besöksfrekvensen. Tillsammans har de slagit fast att besöksnäringen är den enskilt viktigaste näringsgrenen och tillväxtfaktorn i området.

Källa: Helsingborgs Dagblad

Kalendarium

Mycket är på gång men ännu är inte alla datum spikade. Håll dig uppdaterad om allt som händer i Ekoturismföreningen på www.ekoturism.org

24-26 okt: Baskurs om Naturens Bästa, Tofta gård på Orust.

7-8 nov: Multiträff i Vålådalen. Öka kvalitén på dina turistprodukter! Kursen är i första hand avsedd för arrangörer och naturturismföretagare i Åre och Meråker kommuner, samt för Naturens Bästa företag. Anmälan senast 22 oktober till Dan Jonasson, tel 070 201 88 45, E-post: dan.jonasson@telia.com

1 dec: Stoppdatum för ny ansökningsomgång till Naturens Bästa.

1 dec: Sista datum att nominera kandidater till Årets Ekoturismarrangör 2007. Mejla ditt förslag till info@ekoturism.org

Ditt Idealtält

Är Det Som Bäst Matchar Dina Behov

VAD DU GÖR

- Baslägerbaserade turer under alla årstider.
- Turer med större grupper i alla typer av terräng och väderförhållanden.

DINA PRIORITERINGAR: Plats för stora grupper, maximal styrka och stabilitet, enkelhet i hantering och uppsättning, smidigt att bära och frakta.

VAD DU BEHÖVER

Hilleberg Atlas

- Helt självstagande kupoldesign ger god vindstabilitet och förmåga att tåla belastning från snö.
- Modulkonstruktion gör det möjligt att bygga samman fler tält, samt att koppla till innetält och golv.
- Rymligt, 15.5 m² golvyta ger plats åt 8 personer att sova. Vikt endast 8.4 kg.

Hilleberg gör över 25 olika tältmodeller av högsta kvalitet så att du exakt kan matcha ditt tältbehov med de krav dina äventyr ställer. Se hela Hillebergs sortiment genom att beställa den nya Tälthandboken som du får gratis.

HILLEBERG
THE TENT MAKER

832 51 Frösön, Sverige • 063-57 15 50 • www.hilleberg.com